

22.9.2021

Eduskunnan lakivaliokunnalle

Viite: Lausunto- ja kuulemispyyntö 17.9.2021 Helsingin käräjäoikeudelle

Asia: U 44/2021 vp Valtioneuvoston kirjelmä eduskunnalle komission ehdotuksesta neuvoston päätökseksi Euroopan unionin liittymisestä yleissopimukseen ulkomaisten tuomioiden tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta siviili- tai kauppaoikeudellisissa asioissa

Helsingin käräjäoikeuden lausunto

Helsingin käräjäoikeus on 24.10.2016 antanut oikeusministeriölle lausunnon nyt käsiteltävänä olevan tuomioyleissopimuksen vuoden 2016 luonnoksesta.

Lähtökohtaisesti Helsingin käräjäoikeus pitää tuomioyleissopimuksen tekemistä kannatettavana ajatuksena. Mikäli yleissopimus hyväksytään laajalti, on se omiaan lisäämään kansainvälisten transaktioiden oikeusvarmuutta ja access to justice -periaatteen toteutumista.

Yleissopimuksessa joudutaan kuitenkin sovittamaan yhteen eri oikeusjärjestelmien erityispiirteitä. Tästä syystä keskeisiä ovat:

- yleissopimuksen soveltamisala,
- millä edellytyksin tuomio voidaan tunnustaa ja panna täytäntöön ja
- milloin tunnustamisesta tai täytäntöönpanosta voidaan kieltäytyä.

Soveltamisalan osalta kysymys on artikloista 1 ja 2. Näiden osalta käräjäoikeuden vuonna 2016 lausunnossa esittämät kannanotot on pitkälti otettu huomioon. Erityisesti yksityisyyteen ja immateriaalioikeuksiin liittyvien asioiden poissulkeminen yleissopimuksen piiristä on ollut merkittävä parannus.

Artiklassa 5 ja 6 on listattu, millä edellytyksillä tuomio voidaan tunnustaa ja panna täytäntöön. Myös tältä osin käräjäoikeuden aiemmassa lausunnossa esille nostamat seikat on merkittävältä osin huomioitu.

Postiosoite	Käyntiosoite	Puhelin	Telefax	Sähköposti
PL 650 00181 HELSINKI	Porkkalankatu 13 00180 HELSINKI	029 56 44200	029 56 44417	helsinki.ko@oikeus.fi

22.9.2021

Tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta kieltäytymisestä on määrätty artiklassa 7. Sinänsä ehdotetut olosuhteet ja seikat ovat kannatettavia. Kyseessä ovat kuitenkin monelta osin harkinnanvaraiset perusteet. Ottaen huomioon oikeusjärjestelmien erot, olisi ollut toivottavaa jakaa kieltäytymisperusteet ehdottomiin ja harkinnanvaraisiin. Vastaavaa jaottelua on käytetty esimerkiksi eurooppalaisesta pidätysmääräyksestä ja jäsenvaltioiden välisistä luovuttamismenettelyistä annetussa EU neuvoston puitepäätöksessä (2002/584/JHA).

Artiklan 10 kohdan 2 määräyksellä Haagin yleissopimusta selventävässä raportissa (HCCH Explanatory report) esitetyn mukaan tarkoitetaan sitä, että vahingonkorvauksella, joka ei korvaa asianosaisen todellista menetystä tai vahinkoa voi olla tarkoitus kattaa oikeudenkäynnin kuluja, ja tämä seikka tuomioistuimen tulee ottaa huomioon. Tämä tarkoitus ei ilmene riittävän selvästi artiklan määräyksestä.

Siirtymäsäännös (artikla 16) ja selvitysten (eli käytännössä poikkeamien) vastavuoroisuus (artikla 18 kohta 2b) ovat sisällöltään selkeitä ja kannatettavia.

Käräjäoikeus toteaa, ettei yleissopimuksessa ole mainittu muutoksenhakuoikeudesta tunnustamista ja täytäntöönpanoa koskevan hakemuksen hyväksymiseen tai hylkäämiseen.

Lopuksi käräjäoikeus kiinnittää huomiota siihen, ettei yleissopimuksen noudattamiseen, tulkintaa ja soveltamiseen ole käytettävissä tehokasta valitus/kantelumenettelyä (kuten esimerkiksi asian vieminen EU tuomioistuimeen tai kantelumenettely EU komissioon). Yleissopimuksen tulkinnan ja soveltamisen tukena olisi siten hyödyllistä olla tulkinta- ja soveltamisohje esimerkkeineen.

Käräjätuomari Karita Lassila